

Meslek Yüksekokulu Sağlık Programı Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri ve Bireysel Yenilikçilik Düzeylerini Etkileyen Faktörler

The Individual Innovativeness Levels Of Students in Vocational School Health Program and the Factors Affecting Their Innovativeness Level

Gizem KUBAT BAKIR¹, Hatice KALENDER², Sonay GÖKTAŞ³

ÖZ

Amaç: İlk ve acil yardım, tıbbi görüntüleme teknikleri ve anestezi programlarındaki öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeylerini ve etkileyen faktörlerini belirlemektir.

Gereç ve Yöntemler: Araştırma tanımlayıcı olarak İstanbul'da bir vakıf üniversitenin ilk ve acil yardım, tıbbi görüntüleme teknikleri ve anestezi programlarında öğrenim gören, araştırmaya katılmayı kabul eden 188 öğrenci ile Öğrenci Bilgi Formu, Bireysel Yenilikçilik Ölçeği kullanılarak toplandı. Araştırma 07.01.2019–14.01.2019 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Veriler bilgisayarda SPSS 16.0 paket programı kullanılarak analiz edildi.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalamaları $19,24 \pm 0,91$, %70,7'sinin kadın, %81,4'ünün çalışmadığı, %53,7'sinin sağlık meslek lisesi mezunu olduğu, %38,8'inin 2,6 ila 3 arasında GANO sahip olduğu, %3,2'sinin bireysel yenilikçilik hakkında eğitim almadığı görüldü. Öğrencilerin bireysel yenilikçilik puan ortalamasının $90,9 \pm 10,06$ olduğu ve öğrencilerin %95,7'si "yenilikçi" düzeyde, %4,3'ü ise "Öncü" düzeyde değerlendirildi.

Sonuç: Meslek yüksekokulu sağlık programı öğrencilerinin yenilikçilik düzeyinin yüksek olduğu saptandı. Öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri üzerinde etkisi olmadığı görüldü.

Anahtar Kelimeler: Yenilik, Bireysel yenilikçilik, inovasyon

GİRİŞ

Bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak son yıllarda sağlık bakım uygulamaları da değişmektedir. Ortalama yaşam süresinin uzaması, sağlık problemlerindeki ve kronik hastalıklardaki artış ile beraber hastalıkların

1-Öğr.Gör., Maltepe Üniversitesi, Hemşirelik Yüksekokulu, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD.

E-posta: gzmkbk@gmail.com ORCID ID: 0000-0003-4294-0669

2- Öğr.Gör.Maltepe Üniversitesi, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Görüntüleme Teknikleri,

E-posta: haticekalender@maltepe.edu.tr

ORCID ID: 0000-0001-9453-3868

3- Doç.Dr., Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı,

E-posta: sonay.goktas@sbu.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-8168-1287

Gönderim Tarihi:20.01.2021 - Kabul Tarihi: 03.11.2022

ABSTRACT

Objective: It is to determine the individual innovativeness levels of students in first and emergency aid, medical imaging techniques and anesthesia programs and their affecting factors.

Material and Methods: As a descriptive study, 188 students who were studying in the first and emergency aid, medical imaging techniques and anesthesia programs of a foundation university in Istanbul and accepted to participate in the research were collected using the Student Information Form, Individual Innovation Scale. The research was carried out between 07.01.2019 and 14.01.2019. The data were analyzed using the SPSS 16.0 package program on the computer.

Results: The mean age of the students was 19.24, 70.7% were women, 81.4% were not working, 53.7% were graduates of health vocational high schools, 38.8% had a GPA between 2.6 and 3., 3.2% of them did not receive training on individual innovativeness. The individual innovativeness score average of the students was 90.9, and 95.7% of the students were evaluated at the "innovative" level and 4.3% at the "Pioneer" level.

Conclusion: It was determined that the innovativeness level of vocational school health program students was high. It was seen that the socio-demographic characteristics of the students did not have an effect on their individual innovativeness levels..

Keywords: Innovativeness, Individual innovativeness, innovation

tanı, tedavi yöntemleri ve bakım hizmetlerinin gelişmesi öğrencilerin de kendilerini yenileme ve yeniliğe uyum sağlama gereksinimini ortaya çıkarmaktadır (1).

Yenilikçilik, yeniyi oluşturmak için eskiyi geliştirerek veya yeni bir fikir ortaya koyarak yeni ürünlerin araştırılması, bulunması, denenmesi geliştirilmesi, izlenmesi ve benimsenmesidir (2). Sağlık hizmetleri yenilikçiliğin ön planda olduğu alanlar arasında yer almaktadır. Bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal ve toplumsal değişikliklere ve gelişmelere paralel olarak yenilenmek durumundadır (3).

Eğitimde ve sağlık alanında yenilikçi yaklaşımların

odak noktası, öğrencilerin yenilikçilik özellikleridir (4). Günümüzde yaşanan yenilik ve değişimlere uyum sağlayabilecek ve bunlara katkı sunabilecek bireylere ihtiyaç duyulmaktadır. Hasta bakımında gereksinimlerin neler olduğunu tespit etmek ve bu gereksinimleri karşılamak için her şeyden önce meslek yüksekokulu sağlık programı öğrencilerinin yeniliğe açık olmaları, yenilikçi yaklaşımlara karşı direnmemeleri, yenilik üretebilmeleri, yenilikleri pratiğe uyarlayabilmeli ve inovatör (yenilikçi) rolünü etkili bir şekilde göstermesi gerekmektedir. Yenilikçi rolünü kolayca gösterebilmesi için birey olarak da yenilikçi bir düşünce yapısında bulunması önemlidir. (5,6) Bu nedenle öğrencilerin bireysel yenilikçilik profilini geliştirmeye yönelik üniversitelerde çeşitli etkinliklerin yapılması, sınavların ya da derslerin yaratıcılığı destekleyecek şekilde güncellenmesi, eğitim – öğretim programının yenilikçiliği geliştirecek yönde yapılandırılması bireysel yenilikçilik farkındalığını arttıracaktır (7).

Literatürde yenilikçi davranışı geliştirmenin sağlığın sürdürülmesi ve daha iyi bir hale getirilmesi, hastalıkların önlenmesi, sağlık hizmetinin daha iyi sunulabilmesi ve sağlık hizmet sunum maliyetinin azaltılması açısından önemli olduğu belirtilmektedir. Ayrıca, sağlık programlarında öğrenim gören öğrencilerin bireysel yenilikçilik davranışları ve etkileyen faktörler ile ilgili sınırlı sayıda araştırma olduğu görülmektedir. Sağlık programlarında öğrenim gören öğrencilerin yenilikçi davranışlarını etkileyen faktörlere yönelik yapılan çalışmada da genellikle başkaları tarafından geliştirilen yeniliklerin uygulandığı ve risk almaktan kaçınıldığı saptanmıştır (8). Bu doğrultuda meslek yüksekokulu sağlık bölümü öğrencileri için de alanları doğrultusunda bireysel yenilikçilik profillerini geliştirmeye ev sürdürmeye yönelik uygulamaların yapılması öğrencilerin yenilikçilik motivasyonlarını arttıracaktır.

Yenilikçilik profiline sahip olan öğrenciler öğrenme süreçlerini kendi kendine yönetme sorumluluğunu alma fırsatı bulur. Öğrenciler kendi öğrenme amaçlarını belirler, bireysel seviyelerini tahmin eder, planlar ve değerlendirir. Bu durum

öğrencilere sağlık alanındaki gelişmeleri takip etme ve yaşam boyu öğrenme becerisi kazandırır. Ayrıca öğrencilerin öğrenimlerini tamamlamalarının ardından öğrenmeye devam etmelerini sağlar (6,7).

Bu bağlamda çoğu sistemlerde olduğu gibi sağlık sisteminde de değişim kaçınılmaz olduğundan sistemin aktif elemanları olan meslek yüksekokulu sağlık programı öğrencilerinin yeni bilgilere ulaşma, yeni bilgiler doğrultusunda oluşan yenilikçi yaklaşımlara açık olma ve bu yaklaşımlara uyum sağlamaları son derece önemlidir. Bu doğrultuda çalışmanın amacı ilk ve acil yardım, tıbbi görüntüleme teknikleri, anestezi programlarındaki öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve bireysel yenilikçilik düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

ARAŞTIRMANIN TİPİ: Araştırma tanımlayıcı olarak gerçekleştirildi.

ARAŞTIRMANIN YERİ VE ZAMANI: Araştırma 07.01.2019-14.01.2019 tarihleri arasında İstanbul’da bir vakıf üniversitesinde gerçekleştirildi.

EVREN VE ÖRNEKLEM: Araştırmanın evrenini 07.01.2019-14.01.2019 tarihleri arasında İstanbul’da bir vakıf üniversitesindeki meslek yüksekokulu ilk ve acil yardım, tıbbi görüntüleme teknikleri, anestezi programlarında okuyan 193 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın örnekleme belirlemede ayrıca bir yöntem kullanılmamış olup, evrenin tamamına ulaşılmaya çalışıldı. Örneklem araştırmanın yapıldığı tarihlerde okulda olan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 188 öğrenci (%98) dahil edildi. İlk ve acil yardım bölümünden 70, anestezi bölümünden 60, tıbbi görüntüleme teknikleri bölümünden 58 öğrenci araştırmaya katıldı.

VERİLERİ TOPLAMA ARAÇLARI: Verilerin toplanmasında “Kişisel Bilgi Formu” ve “Bireysel Yenilikçilik ölçeği” kullanıldı. Veriler yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplandı.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmada kullanılan Kişisel Bilgi Formu araştırmacılar tarafından hazırlanmış olup, öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine ilişkin 10 soru içermektedir.

Bireysel Yenilikçilik Ölçeği (Individual Innovativeness Scale): Orijinal formu "Individual Innovativeness Scales (II)" olan ölçek, bireylerin genel olarak yenilikçiliğini değerlendirmek için 1977 senesinde H. Thomas Hurt, Katherine Joseph ve Chester. D. Cook tarafından oluşturulmuştur (9). Sarıoğlu Kemer ve Altuntaş (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanarak geçerlik-güvenirliliği yapılmıştır (10). Ölçeğin alfa güvenilirlik katsayısının 0.89 olduğu bulunmuştur. Bu araştırmada Bireysel Yenilikçilik Ölçeği'nin Cronbach alfa katsayısı ise 0.81'dir. Ölçeğin orijinal formu toplamda 18 maddeden oluşmaktadır. 5'li likert tarzında olan ölçek maddeleri, Kesinlikle Katılmıyorum: 1, Katılmıyorum: 2, Kararsızım: 3, Katılıyorum: 4, Kesinlikle Katılıyorum: 5 olarak puanlanmaktadır. Ölçekten alınan puana göre; 57 puan ve altı alanlar gelenekçi, 58-65 puan arası alanlar kuşkucu, 66-74 arası puan alanlar sorgulayıcı, 75-82 arası puan alanlar öncü, 82 puan ve üstü puan alanlar yenilikçi, olarak sınıflandırılmaktadır.

VERİLERİN ANALİZİ: Araştırmanın verileri SPSS (16.0) programı kullanıldı. Verilerdeki bulgular Kolmogorov-Smirnov (K-S) testine göre normal dağılım göstermediğinden nonparametrik testler uygulandı. Ölçek sonuçlarının istatistiksel olarak değerlendirilmesinde en fazla iki kategorili değişkenler için Mann Whitney U testi ve en az üç kategorili değişkenler için ise Kruskal Wallis testi kullanıldı. İstatistiksel değerlendirmede $p < 0.05$ değeri anlamlı olarak kabul edilmiştir.

ARAŞTIRMANIN ETİK BOYUTU: Araştırmanın yapılabilmesi için Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan (2018/07-03) ve araştırmanın yapıldığı üniversiteden gerekli yazılı izin alındı. Araştırmanın yapılacağı üniversitenin Meslek Yüksekokulu Müdürlüğü'nden yazılı izin alındı. Araştırmaya katılacak öğrenciler araştırma öncesi bilgilendirilerek yazılı ve sözel onamları alındı. Anketler isim belirtilmeksizin gönüllü olarak

katılan öğrencilere uygun ders saatleri içinde uygulandı.

ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI: Araştırma örnekleme üç programda öğrenim gören meslek yüksekokulu sağlık programı öğrencileri ile sınırlıdır. Araştırmanın yapıldığı gruba genellenebilir. Elde edilen sonuçları genelleymek için farklı örneklemdaki meslek yüksekokulu öğrencileri ile benzer araştırmalar yapılabilir.

BULGULAR

Öğrencilerin %70,7'sinin kadın, %81,4'ünün çalışmayan, %72,3'ünün 1. sınıf öğrencisi, %43,1'inin 20 yaşında, %37,2'sinin ilk ve acil yardım bölümü öğrencisi, %53,7'sinin sağlık meslek lisesi mezunu olduğu, %38,8'inin 2,6 ila 3 arasında bir genel ağırlıklı not ortalamasına sahip olduğu, %56,9'unun il merkezinde yaşamını sürdürdüğü ve %3,2'sinin ise bireysel yenilikçilik (inovasyon) hakkında herhangi eğitim almadığı, konferans/seminer etkinliklerine katılmadığı görülmektedir. Bu araştırmanın sonucu olarak öğrencilerin yaş ortalamasının $19,24 \pm 0,91$ olduğu saptandı (Tablo1).

Tablo 1: Öğrencilerin Bireysel Özellikleri Dağılımı (N:188) (İstanbul, 2019)

Değişkenler	n	%
Yaş (19,24±0,91)	20	43,1
	19	38,3
	18	18,6
Çalışma Durumu	Evet	35 18,6
	Hayır	153 81,4
Sınıf Düzeyi	1. sınıf	136 72,3
	2. sınıf	52 27,7
Bölüm	İlk ve Acil Yardım	70 37,2
	Anestezi	60 31,9
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	58 30,9
Mezun Olunan Lise Türü	Anadolu Lisesi	62 33,0
	Teknik Lise	21 11,2
	Fen Lisesi	4 2,1
	Sağlık Meslek Lisesi	101 53,7
Genel Ağırlıklı Not Ortalaması	1,5-2 arası	1 0,5
	2,1-2,5 arası	51 27,1
	2,6-3 arası	73 38,8
	3,1-3,5 arası	45 23,9
	3,6-4 arası	18 9,6
Yaşanılan Yer	Köy-Kasaba	5 2,7
	İlçe	76 40,4
	İl	107 56,9
Bireysel Yenilikçilik Hakkında Eğitim Alma Durumu	Evet	182 96,8
	Hayır	6 3,2

$X \pm SS$: Ortalama \pm Standart Sapma

Öğrenciler tarafından en fazla yardımına başvurulmuş bilgi kaynaklarının (oransal olarak) sırayla internet (%84), okul (%75,5), uygulama alanları (%40,4), akademik yayınlar (%29,8), mesleki dernekler (%26,6) olduğu görüldü (Tablo 2).

Tablo 2: Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Hakkındaki Bilgi Kaynakları (İstanbul, 2019)

Bilgi Kaynağı	n	%
* İnternet	158	84,0
* Okul	142	75,5
* Uygulama Alanları	76	40,4
* Akademik Yayınlar	56	29,8
* Mesleki Dernekler	50	26,6

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%95,7) "Yenilikçi" düzeyde, yalnızca %4,3'lük bir kısmının ise "Öncü" düzeyde yer aldığı görülmektedir. Bir diğer taraftan "Sorgulayıcı", "Kuşkucu" ve "Gelenekçi" düzeyleri altında hiçbir öğrencinin yer almadığı görüldü. Bu bağlamda araştırma kapsamındaki örneklem grubunun "Yenilikçi" düzeyinde yer aldığı ifade edilebilir. Ayrıca öğrencilerin ölçekten alınan toplam puanının (90,9) oldukça yüksek olduğu saptandı (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri (İstanbul, 2019)

Yenilikçilik Düzeyleri	n	%
Yenilikçi	180	95,7
Öncü	8	4,3
Sorgulayıcı	0	0
Kuşkucu	0	0
Gelenekçi	0	0
Ölçekten Alınan Toplam Puan	90,9	

Tablo incelendiğinde ölçek ortalamaları ile öğrencilerin cinsiyetleri ($p>0,05$), çalışıp çalışmama durumları ($p>0,05$), sınıf düzeyleri ($p>0,05$), yaş düzeyleri ($p>0,05$), okumakta oldukları bölümler ($p>0,05$), mezun oldukları lise türleri ($p>0,05$), genel ağırlıklı not ortalamaları ($p>0,05$) ve en uzun süre yaşadıkları yer/lokasyon ($p>0,05$) değişkenleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı ($p<0,05$ anlamlılık düzeyinde) görüldü (Tablo 4).

Tablo 4: Öğrencilerin Bireysel Özelliklerine Göre Bireysel Yenilikçilik Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması (İstanbul, 2019)

Değişkenler		n	Ölçek Sıra Ortalaması	Ölçek Sıra Toplamı	Önemlilik testi	p
Cinsiyet	Kadın	133	98,46	13095,50	Z: -1,555	^a 0,120
	Erkek	55	84,92	4670,50		
Çalışma Durumu	Evet	35	101,06	3537,00	Z:-0,791	^a 0,429
	Hayır	153	93,00	14229,00		
Sınıf Düzeyi	1. Sınıf	136	97,29	13231,50	Z:-1,139	^a 0,255
	2. Sınıf	52	87,20	4534,50		
Yaş	18	35	83,30	-	X ² :0,462	^b 0,107
	19	72	89,50			
	20	81	103,78			
Bölüm	İlk ve Acil Yardım	70	97,00	-	X ² :3,318	^b 0,190
	Tıbbi Görüntüleme Teknikleri	58	84,09			
	Anestezi	60	101,65			
Lise Türü	Anadolu Lisesi	62	93,13	-	X ² :0,312	^b 0,956
	Teknik Lise	21	90,45			
	Fen Lisesi	4	103,25			
	Sağlık Meslek Lisesi	101	95,84			
Genel Ağırlıklı Not Ortalaması	1,5-2 arası	1	117,50	--	X ² :1,830	^b 0,767
	2,1-2,5 arası	51	100,98			
	2,6-3 arası	73	93,61			
	3,1-3,5 arası	45	86,99			
	3,6-4 arası	18	97,25			
Yaşanılan Yer	Köy-Kasaba	5	53,50	-	X ² :2,949	^b 0,229
	İlçe	76	94,89			
	İl	107	96,14			
Konuyla İlgili Eğitim Alma Durumu	Evet	182	94,70	17235,50	Z:-0,279	^a 0,780
	Hayır	6	88,42	530,50		

^aMann Whitney U ^bKruskal Wallis X²: Pearson Ki-kare testi Z: Normal dağılım değeri (p>0,05)

TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı ilk ve acil yardım, tıbbi görüntüleme teknikleri, anestezi programlarındaki öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve bireysel yenilikçilik düzeylerini etkileyen faktörlerin belirlenmesidir.. Araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel yenilikçilik puan ortalaması 90,9 olduğu ve öğrencilerin %95,7'sinin“yenilikçi” düzeyde, %4,3'ü ise “Öncü” düzeyde olduğu saptanmıştır.

Araştırma grubunun çoğunluğu genç yaş grubuna sahip olup, kadın, sağlık meslek lisesi mezunu, il merkezinde yaşayan meslek yüksekokulu sağlık programı öğrencilerinden oluşmaktadır. Bodur'un hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ile bireysel yenilikçilik düzeyleri arasındaki ilişki hakkındaki araştırmasında öğrencilerin yaş ortalamasının 21,94±0,92, %81,9'u kadın olduğu saptandı (11).

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir bölümü yenilikçilik hakkında bilgi sahibi olduğunu ifade etti. Araştırmada öğrencilerin çoğunluğunun bireysel yenilikçilik hakkında bilgi edinmek için en çok internetten faydalandıkları görüldü. Sürekli gelişen ve değişen iletişim ve bilgi teknolojilerini kullanma becerileri yeni bilgiye ulaşmada yenilikçilik özelliği kadar önemlidir. Öğrencilerin internete erişim olanakları ve kullanım alanlarını belirlemek amacıyla yapılan araştırmada öğrencilerin interneti sıklıkla kullandıkları saptanmıştır (4). Öğrencilerin internet kullanım nedenleri incelendiğinde; oyun oynamak amacıyla internet kullanımının yaş ilerledikçe azaldığı; ancak bilgiye ulaşma ve haberleşme gibi çok amaçlı kullanımının arttığı tespit edildi. Üniversite öğrencilerinin internet kullanımı amacıyla yapılan araştırmada öğrencilerin internet kullanımını tercih etme sebeplerinden biri de bilgilenmedir. Üniversite öğrencileri internet üzerinden tek bir tuşa basarak dünyada meydana gelen olaylardan hemen haberdar olup, her türlü bilgiye doğru ve hızlı bir şekilde ulaşabilmektedir. Öğrencilere e-öğrenme, internet temelli öğrenme, bilgisayar temelli öğrenme ve eşzamanlı öğrenme, internet üzerinden gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarıyla bilgi ve beceri kazandırılmaktadır (4). Yenilikleri takip etmek, ihtiyaçları belirlemek ve değişimi başlatmak için üniversite öğrencilerinin yenilikçi, fırsat odaklı olma ve risk alma gibi özelliklere sahip olması gerekmektedir.

Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik genel puan ortalaması oldukça yüksek olup (4,06), bireysel yenilikçilik düzeyleri yenilikçi olarak bulundu. Bu sonuç Türkiye’de üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeylerini araştıran diğer çalışmalar ile farklılık göstermektedir (4, 10,12-15). Üniversite öğrencileriyle yapılan araştırmada öğrencilerin yenilikçilik düzeylerinin sorgulayıcı düzeyde olduğu saptanmıştır (16). Üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada öğrencilerin bireysel yenilikçilik özelliklerinin “öncü” kategorisinde olduğu saptanmıştır (13). Yapılan diğer bir çalışmada ise bireysel yenilikçilik sınıflamasına göre öğrencilerin sorgulayıcı olduğu belirlenmiştir (15). Yenilikçi bireylerin

genel özellikleri; girişken, risk almayı seven, eğitilmiş, yeni fikirleri denemekte hevesli, meraklı, sosyal ağları, iletişim araçlarını ve teknolojiyi kullanabilen, sıkça seyahat eden, üst düzey düşünme becerilerine sahip, bilimsel bilgiye güvenen, sosyal düzende aktif ve etrafına yardım etmekten hoşlanan arkadaş canlısı olarak ifade edilmektedir (14).

Araştırmaya katılan öğrencilerin %95,7’sinin yenilikçi düzeyde olduğu saptanmış olup, buldukları ortamlarda fikir önderliği yapabilecek bireyler oldukları, yeniliklere istekli ve açık olan, risk alabilen düzeyde oldukları söylenebilir. Yenilikçiler risk almayı seven, yeniliği ilk deneyen ve yeniliğin verdiği belirsizliklerle başa çıkabilen kişilerdir. Bir yeniliği üreten durumda da bulunabilirler. Yenilikçi kişilerin yetenekleri; özgün olma, risk alabilme, düşünce önderliği yapabilme, denemeye açık olma şeklinde sıralanabilir (17). Sağlık alanında bu özelliklere sahip yenilikçi profesyonellerin yetişmesi önemli ve olumlu karşılanabilecek bir durumdur.

Bu araştırmada, öğrencilerin bireysel özellikleri ile bireysel yenilikçilik arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadı. Öğrencilerin yenilikçilik düzeylerinin cinsiyet ile karşılaştırıldığı çalışmalarda farklı sonuçlara rastlanmaktadır (7, 16, 18, 19) Yapılan bir çalışmada kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre yenilikçilik düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır (1). Ünal’ın yaptığı çalışmada ise kadın ve erkek öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanmadı (20). Uti ve arkadaşlarının (2018) yaptığı çalışmada kadın öğrencilerinin yenilikçilik düzeyi gelenekselci, erkek öğrencilerin ise kuşkucu ve gelenekselci olduğu saptandı (6). Bu araştırmada öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmadı. Yeğin ve arkadaşlarının yaptığı araştırmada bizim araştırmamıza paralel olarak öğrencilerin bireysel yenilikçilik düzeyleri sınıf düzeylerine göre bakıldığında anlamlı bir farklılık göstermediği görüldü (21). Bu durum öğrencilerin yeniliklere açıklık ve isteklilik düzeylerinin aynı olması ile açıklanabilir. Bu araştırmada yaş ve mezun

olduğu lise türüne göre bakıldığında yenilikçilik algıları arasında anlamlı bir fark bulunmadı. Ateş ve arkadaşlarının lisans düzeyinde turizm eğitimi alan öğrencilerle yaptığı çalışmada mezun oldukları lise türü ve yenilikçilik algıları arasında anlamlı bir ilişki olduğu görüldü. Yaşları 21-23 arasında olan öğrenciler ve Turizm Meslek Lisesi'nden mezun olan öğrencilerin yeniliklere açıklık, gönüllük ve isteklilik seviyelerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu saptandı (22). Şahin ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada 20 yaş üzeri öğrencilerin bireysel yenilikçilik puanlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır (14). Araştırmada genel ağırlıklı not ortalaması ve sınıf düzeyine göre bir farklılık rastlanmadı. Literatür taramasında öğrencilerin genel ağırlıklı not ortalamaları (12,23) ve sınıf düzeyine göre (7,12,16) bireysel yenilikçilik puanlarında fark bulunduğu belirlenmiştir. Ertuğ ve arkadaşlarını (2017) yaptığı çalışmada genel ağırlıklı not ortalamaları ile bireysel yenilikçilik ölçeğinden alınan puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmadı saptanmıştır (1). Belirtilen farklılıkların nedeni ise öğrencilerin bireysel özelliklerinin farklı olmasından kaynaklandığı sonucuna varılabilir. Genç ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ile öğrenim gördükleri bölüm ve okul arasında anlamlı bir farklılık olduğu saptandı (Genç vd., 2017). Radyo televizyon programı bölümü öğrencilerinin, muhasebe ve grafik tasarımı öğrencilerine göre daha yüksek bireysel yenilikçilik düzeyine sahip olduğu bulundu. Genç'in çalışmasında farklı bölümden öğrenciler çoğunlukta olduğu için çalışmamız ile farklı sonuçlar elde edilmiştir (24).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada meslek yüksekokulu sağlık programı öğrencilerinin yenilikçilik düzeyinin yüksek olduğu görüldü. Bireysel yenilikçiliğin 5 düzeyi açısından ele alındığında, öğrencilerin ortalama puanının birinci düzeyde (yenilikçi) yer aldığı belirlendi.

Araştırma sonuçları doğrultusunda öğrencilerinin bireysel yenilikçilik profilini sürdürmeye yönelik olarak üniversitelerde çeşitli etkinlikler yapılması,

eğitim-öğretim programının yenilikçiliği artırıcı yönde güncellenmesi, öğrencilerin yeniliği takip edebilecek düzeyde yabancı dil gelişimine destek olunması, derslerin veya sınavların yaratıcılığı destekler şekilde yapılandırılması önerilmektedir. Örneklem sayısını artırılarak farklı gruplarda çalışmanın yapılması önerilebilir. Öğrencilerin yenilikçilik davranışını etkileyen faktörler değerlendirilmeli ve bu faktörlerin olumsuz yönlerini ortadan kaldıracak planlamalar yapılmalıdır.

Finansal Destek: Yoktur.

Katılımcı Onamı: Öğrencilerden bilgilendirilmiş onam alınmıştır.

Teşekkür: Çalışmaya katılan bütün öğrencilerimize teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

1. Ertuğ, N., & Kaya, H. (2017). *Investigating the Individual Innovativeness Profiles and Barriers to Innovativeness in Undergraduate Nursing Students. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 14(3), 192-197. https://doi.org/10.5222/HEAD.2017.192.*
2. Başoğlu, M., & Durmaz Edeer, A. (2017). *X ve Y Kuşağındaki Hemşirelerin ve Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Farkındalıklarının Karşılaştırılması. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 6(4), 77-84.*
3. Sarioğlu Kemer, A., Altuntaş, S. (2017). *Adaptation of the individual innovativeness scale in nursing profession: Turkish validity-reliability study. Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 14(1), 52-61. https://doi.org/10.5222/HEAD.2017.052.*
4. Demiralay, R., Bayır, E. A., & Gelibolu, M. F. (2016). *Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Özellikleri İle Çevrimiçi Öğrenmeye Hazır Bulunuşlukları İlişkisinin İncelenmesi. Journal of Research in Education and Teaching, 5(1), 161-168.*
5. Sönmez, B., & Yıldırım, A. (2014). *Determination of Nurses' Innovative Behaviour and Their Views about the Factors Affecting Their Innovative Behaviour: A Qualitative Study in a University Hospital. Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi, 1(2), 49-59. https://doi.org/10.5222/SHYD.2014.049.*
6. Utli, H., & Vural Doğru, B. (2018). *Hemşirelik Ve Ebelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Özelliklerinin*

Değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(3), 23-32.

7. Özgür, H. (2013). *Bilişim Teknolojileri Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimleri ile Bireysel Yenilikçilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 409-420.

8. Baksi, A., Sürücü, HA., Kurt, G. (2020). *Hemşirelerin Bireysel Yenilikçilik Davranışları ve Bu Davranışları Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. *ACU Sağlık Bil Dergisi*; 11(2):310-315. 9

9. Hurt, H. T., Joseph, K. & Cook, C. D. (1977). *Scales for the measurement of innovativeness*. *Human Communication Research*, 4,58-65. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.1977.tb00597.x>

10. Sarioğlu Kemer, A., & Altuntaş, S. (2017). *Adaptation of The Individual Innovativeness Scale in Nursing Profesion: Turkish Validity—Reliability Study*. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*, 52-61.

11. Bodur, G. (2018). *Hemşirelik Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik (İnovasyon) Düzeyleri İle Girişimcilik Eğilimleri Arasındaki İlişki*. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 5(2), 139-148. <https://doi.org/10.17681/hsp.349105>.

12. Bitkin, A., & Adıgüzel, A. (2012). *Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri İle Bilgi Edinme Becerileri Arasındaki İlişki [Yüksek Lisans Tezi]*. *Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı*.

13. Karahan, M., Patır S. (2019). *Üniversite öğrencilerinin bireysel yenilikçilik kapasitelerinin belirlenmesi*. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*,13(42-58).

14. Sahin, E., Ögüt, Y., Tel Aydın, H. (2021). *Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik ve bireysel yenilikçilik eğilimlerinin belirlenmesi*. *Health Sciences Student Journal*, 1(1), 7-14.

15. Sarioğlu Kemer, A., İdris, Y. (2020) . *Hemşirelerin Bireysel Yenilikçilik Özelliklerinin Belirlenmesi*. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 3(7):363-370.

16. Korucu, A. T., & Olpak, Y. Z. (2015). *Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Özelliklerinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 111-127.

17. Zengin, H., Tiryaki, Ö., & Çınar, N. (2019). *Innovation in Nursing and Related Factors*. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 6(3), 207-217. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2019.74745>

18. Kılıçer, K., & Odabaşı, F. (2011). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Öğretmen Adaylarının Bireysel Yenilikçilik Profilleri [Doktora Tezi]*. *Anadolu Üniversitesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Anabilim Dalı*.

19. Kert, S. B. ve Tekdal, M. (2012). *Comparison of individual innovativeness perception of students attending different education faculties*. *Gaziantep University-Journal of Social Sciences*, 11(4), 1150-1161.

20. Ünal, H. (2014). *Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Kategorilerinin Belirlenmesi*. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 4(11), 68-74.

21. Yeğin, H. İ. (2017). *Individual Innovativeness Levels Of Divinity Faculty Students*. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(4), 239-262. <https://doi.org/10.11616/basbed.vi.459398>.

22. Ateş, A., Yıldız, R. Ö., İşbilen, E. T., & Akın, M. (2018). *Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Bireysel Yenilikçilik Eğilimlerinin Ölçülmesi*. *Turizmde Teknoloji ve İnovasyon*, 1605-1611.

23. Erdoğan, D. G., & Güneş, D. Z. (2013). *The Relationship between Individual Innovativeness and Change Readiness Conditions of Students Attending Faculty of Education*. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 3033-3040.

24. Genç, E., Yavuz, K., & Aydemir, S. (2017). *Bireysel Yenilikçilik Düzeyinin Kariyer Uyumluluğu Algısına Etkisi*. *The Journal of Academic Social Sciences*, 60, 240-252.